

บทบาทพหุภาคีในการขับเคลื่อนอำนาจละมุนไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อภิมุข สดมพฤษ์*

ศูนย์ส่งเสริมการวิจัยและการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Received: 24 November 2025

Revised: 9 December 2025

Accepted: 10 December 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาประเภทและวิเคราะห์บทบาทของพหุภาคีส่วนต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนอำนาจละมุนของไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยประเภทการวิจัยเชิงเอกสาร โดยผลการวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนอำนาจละมุนของไทยเกิดขึ้นผ่านความร่วมมือหลายมิติ ครอบคลุมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ผ่านผู้ขับเคลื่อนสำคัญได้แก่ รัฐบาลไทยและหน่วยงานรัฐที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและแนวทางส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ภาษาไทย และความร่วมมือทางวิชาการ ขณะที่ภาคเอกชนมีบทบาทเด่นในด้านการช่วยสร้างความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจ ธุรกิจและอุตสาหกรรม และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่ถือเป็นผู้มีบทบาทใหม่ในการช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนผลกระทบต่อสังคมลาวในสองด้าน คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และการยอมรับวัฒนธรรมไทยในเชิงบวก และความท้าทายด้านอัตลักษณ์และความเหลื่อมล้ำทาง เศรษฐกิจ การขับเคลื่อนอำนาจละมุนของไทยจึงจะมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นเมื่อมีการประสานงานระดับนโยบาย การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมแบบสองทิศทาง และการคำนึงถึงความหลากหลายของสังคมลาวเพื่อความร่วมมือที่ยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: อำนาจละมุน การขับเคลื่อนอำนาจละมุน บทบาทพหุภาคี ความสัมพันธ์ไทย-ลาว ภาควิชาเครือข่าย

*ผู้ประสานงานหลัก ; อีเมล: aphimuk.sa@gmail.com

The Multilateral Roles in Advancing Thailand's Soft Power in the Lao People's Democratic Republic

Aphimuk Sodomphruek*

Center for Research Support and Education Quality Assurance,
Sripatum University

Received: 24 November 2025

Revised: 9 December 2025

Accepted: 10 December 2025

Abstract

This research aims to examine the types and analyze the roles of various multilateral actors in driving Thailand's soft power in the Lao People's Democratic Republic, employing a qualitative research methodology in the form of documentary research. The findings indicate that Thailand's soft-power engagement is advanced through multidimensional cooperation encompassing culture, education, economics, tourism, and border-area development. Key drivers include the Thai government and state agencies, which play crucial roles in formulating policies and promoting cultural exchange, Thai-language dissemination, and academic collaboration. The private sector plays a prominent role in fostering economic, business, and industrial linkages, while non-governmental organizations (NGOs) have emerged as new actors contributing to human rights and environmental support. In addition, the research highlights two major impacts on Lao society: the strengthening of bilateral relations and positive acceptance of Thai culture, and challenges concerning cultural identity and economic inequality. The effectiveness of Thailand's soft-power engagement therefore depends on policy-level coordination, two-way cultural exchange, and sensitivity to the sociocultural diversity of Lao society to ensure sustainable long-term cooperation.

Keywords: Soft Power, Soft Power Roles, Multi-actor Roles, Thailand–Laos Relations, Stakeholder Networks

*Corresponding Author; E-mail: aphimuk.sa@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อำนาจละมุน (Soft Power) เป็นแนวคิดที่ Joseph Nye (2004) เสนอขึ้นเพื่ออธิบายพลังการดึงดูดที่เกิดจากวัฒนธรรม ค่านิยม และนโยบาย มากกว่าการบังคับด้วยกำลังหรือการใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดนี้ได้รับการนำไปใช้และปรับประยุกต์อย่างแพร่หลาย จนกลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในบริบทโลกที่เชื่อมโยงถึงกันด้วยเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ซึ่งช่วยขยายพลังของอำนาจละมุนให้เข้าถึงผู้คนได้รวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น (Chaban et al., 2021) โดยความสำคัญของอำนาจละมุนในปัจจุบันมิได้ขึ้นอยู่กับเจ้าของอำนาจเพียงอย่างเดียว หากแต่ขึ้นอยู่กับผู้ขับเคลื่อน ที่มีบทบาทในการส่งต่อและสร้างพลังดึงดูดในระดับสากล โดยผู้ขับเคลื่อนเหล่านี้มีความหลากหลาย ทั้งในเชิงรัฐ ภาคธุรกิจ ภาคการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคม โดยต่างเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมและกระบวนการที่ก่อให้เกิดอิทธิพลในมิติที่ลึกและยั่งยืน (Zaharna, 2020) การมีบทบาทของผู้แสดงหลายฝ่ายจึงทำให้อำนาจละมุนมีพลวัต มิได้จำกัดอยู่ในมิติการทูตทางการเมือง แต่แผ่ขยายเข้าสู่เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการพัฒนาอย่างรอบด้าน ดังตัวอย่างในระดับโลก เช่น ความสำเร็จของวัฒนธรรมสมัยนิยมเกาหลีใต้ (K-Wave) และการทูตวัฒนธรรมของญี่ปุ่น แสดงให้เห็นว่าการผสมผสานบทบาทของผู้ขับเคลื่อนหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นรัฐ ผู้ผลิตสื่อ และเครือข่ายภาคประชาสังคม สามารถสร้างพลังอำนาจละมุนที่มีผลต่อการรับรู้และทัศนคติของประชาชนต่างประเทศ (Otmazgin, 2021) สิ่งเหล่านี้ตอกย้ำว่าความสำเร็จของอำนาจละมุนมิใช่เพียงผลผลิตของนโยบายรัฐ หากแต่เป็นกระบวนการพหุภาคีที่อาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วน

ในบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นกรณีศึกษาที่สะท้อนพลวัตของอำนาจละมุนอย่างเด่นชัด เนื่องจากทั้งสองประเทศมีความใกล้ชิดเชิงวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ร่วมกัน ซึ่งเปิดพื้นที่ให้อำนาจละมุนของไทยแพร่กระจายได้อย่างเป็นธรรมชาติ จนทำให้วัฒนธรรมไทยกลายเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ชีวิตประจำวันของประชาชนลาว โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนเมือง อย่างไรก็ตาม การขยายตัวดังกล่าวยังนำมาซึ่งความกังวลต่อการกลืนกลายทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่น และสมดุลเชิงอำนาจในพื้นที่ชายแดน (Chanthaphilith and Soni, 2019) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าพลังของอำนาจละมุนมิใช่เพียง “โอกาส” หากยังเป็น “ความท้าทาย” ทางสังคมและนโยบาย

แม้มีความสนใจเพิ่มขึ้นในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรมไทย-ลาว แต่การวิจัยที่มุ่งวิเคราะห์บทบาทของผู้แสดงหลายฝ่ายในการขับเคลื่อนอำนาจละมุนของไทยในสปป.ลาวยังมีอยู่อย่างจำกัด งานศึกษาส่วนใหญ่เน้นบทบาทของรัฐหรือสื่อเป็นรายสาขา มากกว่าการทำความเข้าใจเชิงระบบว่าภาคส่วนต่าง ๆ ทำงานร่วมกันอย่างไร มีการบูรณาการหรือแข่งขันกันอย่างไร และส่งผลต่อทัศนคติของประชาชนลาวในระยะยาวอย่างไร นอกจากนี้ ยังขาดกรอบการศึกษาที่เชื่อมระหว่างมิติทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับภูมิภาค ดังนั้น การศึกษาบทบาทพหุภาคีในการขับเคลื่อนอำนาจละมุนของไทยในสปป.ลาว จึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ ทั้งในเชิงทฤษฎี ซึ่งจะช่วยขยายความเข้าใจเกี่ยวกับกลไก Soft Power ยุคใหม่ที่เน้นผู้แสดงหลายฝ่าย และในเชิงปฏิบัติ ซึ่งจะให้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ และการบริหารพลังวัฒนธรรมอย่างสมดุลและยั่งยืนสำหรับทั้งสองประเทศ ตลอดจนภูมิภาคอาเซียนโดยรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาประเภทของผู้ขับเคลื่อนอำนาจละมุนไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- เพื่อวิเคราะห์บทบาทของผู้ขับเคลื่อนอำนาจละมุนไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง คือ เอกสารวิชาการ ซึ่งมีการกำหนดขอบเขตในการศึกษาโดยเน้นวิเคราะห์บทบาทในการขับเคลื่อนอำนาจละมุนของไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวของผู้แสดง (Actors) แต่ละกลุ่ม ครอบคลุมการศึกษาผลกระทบทั้ง 3 ด้าน ตามทฤษฎีได้แก่ วัฒนธรรม นโยบายต่างประเทศ และคุณค่าทางการเมือง โดยมีเอกสารสำคัญที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

ตารางที่ 1 ชนิดของเอกสารราชการที่นำมาใช้ศึกษาวิจัย

ประเภทเอกสาร	ชนิดของเอกสาร
เอกสารราชการไทย	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, แผนแม่บท, นโยบาย MFA, รายงานสถานทูต, เอกสาร NEDA ฯลฯ
เอกสารระหว่างประเทศ/พหุภาคี	รายงาน ASEAN, UNESCO, ADB, GMS, ความร่วมมือทวิภาคี
เอกสารวิชาการ	วารสารวิชาการ, หนังสือ, วิทยานิพนธ์, งานวิจัย Soft Power
เอกสารภาคเอกชนไทยในลาว	ข้อมูลการตลาดของบริษัท, สื่อประชาสัมพันธ์
เอกสาร NGOs	รายงานเกี่ยวกับโครงการสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม
เอกสารสื่อมวลชน/ออนไลน์	ข่าว, รายงานสื่อไทยในลาว, Social Media Analytics

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย คือ แบบบันทึกเอกสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งนี้เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และจัดหมวดหมู่ประเด็นตามกรอบแนวคิดอำนาจละมุนของ Nye (2004) และกรอบผู้แสดงหลายฝ่าย (Multilateral Actors) เพื่อวิเคราะห์ถึงรูปแบบ บทบาทและรายละเอียดในกระบวนการขับเคลื่อนของผู้แสดงจากภาคส่วนต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มให้ชัดเจน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสอดคล้องของแต่ละประเภทข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วจึงนำมาสังเคราะห์องค์ความรู้เชิงลึกเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและกลยุทธ์พหุภาคีสำหรับเสริมสร้างอำนาจละมุนของไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัย

การขับเคลื่อนอำนาจละมุนของไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีศักยภาพในการขยายผลการดำเนินงานได้เนื่องจากพบว่า เกิดจากความร่วมมือหลายมิติที่ครอบคลุมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ผ่านผู้ขับเคลื่อนสำคัญ 4 ประเภท ดังนี้

1. บทบาทภาครัฐบาลไทย

สำหรับหน่วยงานภาครัฐไทยมีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนอำนาจละมุน (Soft Power) ไปสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวคือการกำหนดยุทธศาสตร์และกลไกดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ประเทศและเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีนานาชาติ โดยรัฐมุ่งใช้พลังทางวัฒนธรรม การศึกษา และเศรษฐกิจควบคู่กับการทูต เพื่อถ่ายทอดอัตลักษณ์ไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงทำหน้าที่เป็น ผู้สนับสนุน (Facilitator) ในการสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการเติบโตของภาคเอกชนซึ่งเป็น “ผู้เล่นหลัก” (Main Actors) ในการผลิตและเผยแพร่อิทธิพลทางวัฒนธรรมของไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) การกำหนดอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เป้าหมาย 11 ด้าน ได้แก่ งานเทศกาล ท่องเที่ยว อาหาร ศิลปะ ออกแบบ กีฬา ดนตรี หนังสือ ภาพยนตร์ ละครและซีรีส์ แฟชั่น และเกมส์ พร้อมผลักดันการพัฒนาโครงสร้างสนับสนุน เช่น การปรับปรุงกฎหมาย มาตรการจูงใจ การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาฐานข้อมูล ทักษะแรงงานผ่านนโยบาย 1 ครอบคลุม 1 ซอฟต์แวร์ (OFOS) รวมถึงการจัดตั้ง “คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาอำนาจละมุนของประเทศไทย” ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักเพื่อขับเคลื่อนอำนาจละมุน

2) การกำหนดตัวแบบการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการขับเคลื่อนซอฟต์แวร์ของไทยดำเนินการผ่านกลไกคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการในหลายระดับ ทั้งระดับนโยบาย ระดับอุตสาหกรรม และระดับพื้นที่ โดยมีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ซอฟต์แวร์แห่งชาติทำหน้าที่กำหนดทิศทางนโยบายภาพรวม และคณะกรรมการพัฒนาซอฟต์แวร์แห่งชาติเป็นกลไกบริหารและผลักดันการดำเนินงานผ่านคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงคณะทำงานเฉพาะด้าน และการขยายกลไกสู่ระดับพื้นที่ผ่านคณะอนุกรรมการซอฟต์แวร์ประจำจังหวัด ซึ่งเริ่มนำร่องในจังหวัดนครราชสีมา ควบคู่กับการสร้างระบบนิเวศการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบผ่านคณะกรรมการที่รับผิดชอบด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ มาตรการและสิทธิประโยชน์ การกำกับติดตามโครงการ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การพัฒนาระบบและฐานข้อมูล ตลอดจนการขับเคลื่อนนโยบาย 1 ครอบคลุม 1 ทักษะซอฟต์แวร์ (OFOS) เพื่อให้การดำเนินงานมีเอกภาพ

3) การกำหนดแผนขับเคลื่อนนโยบาย 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 (ช่วง 6 เดือนแรก) รัฐบาลมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมเชิงสถาบันและโครงสร้าง ด้วยการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านต่าง ๆ และมอบหมายสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาอำนาจละมุนของประเทศไทย (ป.ย.ป.) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก รวมถึงปฏิบัติหน้าที่สำนักงาน THACCA ชั่วคราว พร้อมทั้งพิจารณาโครงการสำคัญในอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และเห็นชอบการจัดงานวัฒนธรรมระดับชาติ เช่น เทศกาลมหาสงกรานต์และงาน SPLASH 2024 นอกจากนี้ยังได้วางรากฐานการดำเนินงาน OFOS และบริการ One Stop Service ในอุตสาหกรรมนำร่อง

ระยะที่ 2 (ระยะ 1.5 ปี) รัฐบาลเข้าสู่กระบวนการขับเคลื่อนเชิงปฏิบัติ โดยให้คณะอนุกรรมการทั้ง 6 คณะทำงานอย่างบูรณาการ ครอบคลุมด้านยุทธศาสตร์ มาตรการสิทธิประโยชน์ การคัดกรองและติดตามโครงการ

การสื่อสารนโยบาย การพัฒนาระบบข้อมูล และการดำเนินนโยบาย OFOS ควบคู่กับการพัฒนา Ecosystem ใน 11
อุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อสร้างความพร้อมและศักยภาพของภาคส่วนต่าง ๆ ในการผลักดันอำนาจละมุนของ
ประเทศ

สำหรับ ระยะที่ 3 (ระยะกลางและระยะยาว) เป็นช่วงการถ่ายโอนภารกิจสู่การจัดตั้งสำนักงานซอฟต์แวร์
พาวเวอร์แห่งชาติ (THACCA) ซึ่งรัฐบาลวางแผนให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายซอฟต์แวร์
พาวเวอร์แบบครบวงจร โดยคาดว่า พ.ร.บ. THACCA จะมีผลบังคับใช้ภายในปีงบประมาณ 2568

ในช่วงเปลี่ยนผ่านก่อนการจัดตั้งสำนักงาน THACCA รัฐบาลมอบหมายให้สำนักงาน ป.ย.ป. ทำหน้าที่
เป็นกลไกกลางชั่วคราว เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อำนาจละมุนอย่างต่อเนื่อง ผ่านกรอบยุทธศาสตร์ 3 ระดับ ได้แก่
ระดับต้นน้ำที่มุ่งพัฒนาทักษะสร้างสรรค์ของประชาชนผ่านนโยบาย OFOS ระดับกลางน้ำที่พัฒนาอุตสาหกรรม
ซอฟต์แวร์ 11 สาขา และระดับปลายน้ำที่ขยายตลาดและเครือข่ายสร้างสรรค์ในต่างประเทศ โดยออกแบบระบบนิเวศ
OFOS ให้บูรณาการความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา การเงิน และความร่วมมือระหว่างประเทศ
ควบคู่กับการรับรองมาตรฐานอาชีพและการปฏิบัติงานจริง ขณะเดียวกัน รัฐบาลอยู่ระหว่างการตรากฎหมายจัดตั้ง
THACCA เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย สนับสนุนภาคเอกชน และสร้างเครือข่ายซอฟต์แวร์พาวเวอร์
ระดับชาติและนานาชาติ ทั้งนี้ แม้ยังไม่มีแผน Soft Power ที่มุ่งเฉพาะ สปป.ลาว แต่ทรัพยากรซอฟต์แวร์พาวเวอร์ของ
ไทยมีอิทธิพลต่อสังคมลาวอย่างเด่นชัด จึงควรพัฒนายุทธศาสตร์และกลไกขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. บทบาทหน่วยงานราชการไทย

แม้ประเทศไทยไม่ได้มีนโยบายแบบเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับขยายอิทธิพลด้านอำนาจละมุนไปสู่ สปป.ลาว ก็ตาม
หากแต่ยังมีกลไกในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลายรูปแบบที่ใช้ดำเนินงาน ทั้งด้านการขับเคลื่อนวัฒนธรรม
และนโยบายระหว่างประเทศ อันเป็นการส่งออกอำนาจละมุนของประเทศไทยผ่านหน่วยงานภาครัฐระดับกระทรวงต่างๆ
ไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยจากการศึกษาข้อมูลพบว่า มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านนี้ ได้แก่

1) กระทรวงวัฒนธรรม มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนอำนาจละมุนของไทยใน สปป.ลาว ผ่านการส่งเสริม
การทูตวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนทางศิลปะ ภาษา และมรดกร่วมกัน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์แบบทวิภาคีและ
ขยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมของไทยในสังคมลาว โดยบทบาทหลักสามารถสรุปได้เป็นเจ็ดด้าน ได้แก่

(1) ดำเนินการทูตวัฒนธรรมกับ สปป.ลาว อย่างต่อเนื่อง ผ่านข้อตกลงทวิภาคี บันทึกความเข้าใจ
และกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางศิลปะและวรรณกรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและต่อยอดมรดกวัฒนธรรมร่วมกัน
(สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2566)

(2) สนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทยใน สปป.ลาว โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ผ่านหลักสูตร
ภาษาไทยและศูนย์วัฒนธรรมไทย เพื่อขยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมสู่ภาคการศึกษา

(3) การจัดเทศกาลและนิทรรศการศิลปะไทย เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับศิลปะการแสดง อาหาร และ
งานหัตถกรรมของไทย เช่น การจัดนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยลาว-ไทย ณ นครหลวงเวียงจันทน์

(4) ส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ร่วม โดยเน้นความเชื่อมโยงด้าน
พุทธศาสนาและวัฒนธรรมพื้นถิ่นในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว เช่น โดยกระทรวงวัฒนธรรมของไทยทำงานเพื่อเน้นย้ำถึง
ความคิดริเริ่มร่วมกันนี้ เช่น การเสนอแหล่งโบราณคดีเมืองเก่าเชียงแสนและสุวรรณโคฒาคำ จ.เชียงราย ประเทศไทย
และเมืองบ่อแก้ว สปป.ลาว ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกร่วมกัน

(5) การสนับสนุนวัฒนธรรมสมัยนิยมไทย โดยการได้ร่วมมือกับอุตสาหกรรมบันเทิงและส่งเสริมการส่งออกวัฒนธรรมป๊อปของไทยไปยังลาวโดยจัดการฉายภาพยนตร์ เทศกาลดนตรี และจัดคอนเสิร์ตให้นักแสดง และไอดอลของไทยใน สปป.ลาวอย่างต่อเนื่อง

(6) การทูตด้านอาหาร มีการนำเสนออาหารไทยหลากหลายประเภทในงาน “เทศกาลอาหารลาว” โดยความร่วมมือของกระทรวงวัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตไทย และผู้ประกอบการอาหารไทยในลาว กิจกรรมดังกล่าวช่วยเผยแพร่ความหลากหลายและความประณีตของอาหารไทยต่อสาธารณชนลาว

(7) บทบาทด้านความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่นและระหว่างประเทศ อาทิ ความร่วมมือกันในโครงการระดับภูมิภาคภายใต้กรอบการทำงานของ UNESCO โดยที่ประเทศไทยให้การสนับสนุนทางเทคนิคและทางการเงินเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมของลาว เป็นต้น

2) กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม มีบทบาทในการส่งเสริมด้านการศึกษาและภาษาต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์แบบทวิภาคี และส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างทั้งสองประเทศ ซึ่งประกอบด้วยแนวทางต่าง ๆ ดังนี้

(1) กระทรวงศึกษาธิการของไทยใช้นโยบายด้านภาษาเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างอำนาจละมุนต่อ สปป.ลาว ผ่านการสนับสนุนศูนย์ภาษาไทยและหลักสูตรภาษาไทยในสถาบันอุดมศึกษาลาว โดยร่วมมือกับสถานเอกอัครราชทูตไทยในการจัดสรรทรัพยากรทางวิชาการ ควบคู่กับโครงการฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนครู รวมถึงการมอบทุนการศึกษา เพื่อยกระดับทักษะภาษาไทยของเยาวชนและบุคลากรลาว อันเอื้อต่อความสัมพันธ์ทางวิชาการและการขยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมของไทยในระดับภูมิภาค (Phongpaichit and Baker, 2016)

(2) บทบาทด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการศึกษา ประเทศไทยใช้โอกาวัฒนธรรมทางการศึกษาเป็นกลไกเสริมสร้างอำนาจละมุนต่อ สปป.ลาว ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน-ครู ค่ายเยาวชน และทุนการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนลาวได้เรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมของไทยโดยตรง ควบคู่กับการส่งครูไทยไปเผยแพร่ศิลปะดนตรี และนาฏศิลป์ในสถาบันการศึกษาลาว ซึ่งช่วยเสริมภาพลักษณ์เชิงบวกและสร้างความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระยะยาวระหว่างสองประเทศ (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, 2025)

(3) บทบาทความร่วมมือด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประเทศไทยส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยไทยและลาว ผ่านกรอบเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN) เพื่อสนับสนุนการวิจัยร่วม การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสาธารณสุข ควบคู่กับการมอบทุนการศึกษาให้นักศึกษาลาวในสาขาเทคนิคและวิทยาศาสตร์ ซึ่งช่วยยกระดับบทบาทของไทยในฐานะศูนย์กลางการศึกษาระดับอุดมศึกษา และเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อประเทศไทยในกลุ่มผู้นำรุ่นใหม่ของลาว (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022)

(4) บทบาทการศึกษาและการฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนของ สปป.ลาว ผ่านความร่วมมือด้านอาชีวศึกษาไทย-ลาว โดยเฉพาะการจับคู่สถาบันอาชีวศึกษาในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 26 แห่ง กับโรงเรียนเทคนิคและวิชาชีพลาว 16 แห่ง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเชิงปฏิบัติ และระบบทวิภาคีที่เน้นการฝึกในสถานประกอบการจริง ควบคู่กับความร่วมมือระยะยาว เช่น โครงการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาโพโนโฮง แขวงเวียงจันทน์ ซึ่งดำเนินมากกว่า 50 ปี และปัจจุบันสถาบันดังกล่าวยังพัฒนาเป็น

“วิทยาลัยต้นแบบของ สปป.ลาว” สะท้อนภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำด้านอาชีวศึกษาของไทยในภูมิภาค (Office of the Vocational Education Commission, 2015)

3) กระทรวงการต่างประเทศ มีบทบาทที่ส่งผลต่อการขยายอิทธิอำนาจละมุนของไทยต่อ สปป.ลาว 7 ประเด็น ได้แก่ (Department of Public Works and Town and Country Planning, 2025)

(1) บทบาทการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้แทนระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้มีการมุ่งที่จะสานต่อการมีปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและต่อเนื่อง รวมถึงการเตรียมการจัดการเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-สปป.ลาว ซึ่งจะครบรอบ 75 ปี ในปี พ.ศ. 2468 ด้วย

(2) บทบาทการประสานความร่วมมือด้านการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานระหว่างไทยและ สปป.ลาว มีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรม โดยทั้งสองฝ่ายแสดงความยินดีต่อการลงนามความตกลงความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพพ.) และกระทรวงการเงิน สปป.ลาว เพื่อปรับปรุงเส้นทาง R12 ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญที่เชื่อมโยงไทย-ลาว-เวียดนาม ตั้งแต่ชายแดนไทย-ลาว ณ เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน ถึงด่านนาพัว-จาลอ นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังคาดหวังการเปิดเดินรถไฟข้ามแดนจากจังหวัดหนองคายถึงสถานีเวียงจันทน์ (คำสะหวาด) ต่อเนื่องจากสถานีท่านาแล้ง ซึ่งได้มีการเปิดอย่างเป็นทางการร่วมกันแล้ว และคาดว่าจะเริ่มให้บริการได้ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2567 อันสะท้อนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงเศรษฐกิจและการพัฒนาร่วมกันในภูมิภาค

(3) บทบาทการประสานภาคธุรกิจ ซึ่งในการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งระหว่างสองประเทศ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาและบริหารจัดการท่าบกและศูนย์กระจายสินค้าบริเวณชายแดนไทย-ลาว และในเส้นทางการคมนาคมขนส่งสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดการลงทุนและกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่นใน สปป. ลาว ด้วย

(4) บทบาทการด้านการท่องเที่ยว โดยทั้งสองฝ่ายยินดีที่ร่วมมือกันเพื่อสนับสนุนปีแห่งการท่องเที่ยวลาว (Visit Laos Year 2024) และแนวคิด “Six Countries, One Destination” เพื่อส่งเสริมให้ประเทศในภูมิภาคเป็นจุดหมายแห่งการท่องเที่ยวเดียวกัน

(5) บทบาทการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศย้ำความมุ่งมั่นของไทยที่จะร่วมมือกับ สปป. ลาว อย่างใกล้ชิดเพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการดับไฟป่าและการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อลดการเผาเพื่อการทำเกษตร

(6) บทบาทด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนา โดยฝ่ายไทยแสดงความพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการเพื่อการพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) ของ UNODC เพื่อจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและการทดลองด้านกาแฟเพื่อให้เป็นพืชทดแทนการปลูกฝิ่นในแขวงหัวพันของ สปป. ลาว ซึ่งจะช่วยสร้างงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่

(7) บทบาทการหารือความร่วมมือในกรอบอาเซียน ซึ่งฝ่ายไทยย้ำความพร้อมในการสนับสนุนการเป็นประธานอาเซียนของ สปป. ลาว และพร้อมทำงานร่วมกับฝ่ายลาวอย่างใกล้ชิดในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ในภูมิภาคและระหว่างประเทศรวมถึงการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ในเมียนมา

4) กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในมิติความร่วมมือข้ามพรมแดน การบริหารจัดการระดับภูมิภาค และการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมชายแดน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างอิทธิพลของไทยในลาวอย่างมีนัยสำคัญ บทบาทเชิงนโยบายดังกล่าวสามารถจำแนกได้เป็นหลายมิติ ดังต่อไปนี้

(1) บทบาทความร่วมมือข้ามพรมแดนและการปกครองระดับภูมิภาค เป็นการส่งเสริมความร่วมมือข้ามพรมแดนซึ่งอาศัยความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และความเชื่อมโยงของจังหวัดชายแดน โดย กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานลาวในด้านการค้า ความมั่นคง และการพัฒนา โดยกลไกหลัก ได้แก่ คณะกรรมการชายแดนไทย-ลาว (TLBC) ซึ่งทำหน้าที่จัดการปัญหาและสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นฐานสำคัญของอำนาจละมุนไทย (Thaibizlaos, 2024) นอกจากนี้ยังมีบทบาทในโครงการพัฒนาระดับอนุภูมิภาคภายใต้กรอบอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ที่มุ่งพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการค้าชายแดนนำไปสู่การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความรู้สึกถึงการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (ASEAN Development Bank, 2021)

(2) การพัฒนาและการสร้างขีดความสามารถในท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมอำนาจละมุนในลาวผ่านโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่และการสร้างขีดความสามารถในระดับท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นพื้นที่ชนบทหรือเขตชายแดนที่ยังขาดโครงสร้างพื้นฐาน โครงการต่าง ๆ เช่น ความร่วมมือด้านเกษตรกรรมไทย-ลาว การพัฒนาเทคนิคการเพาะปลูก การจัดการน้ำ และการส่งเสริมสุขภาพชุมชน มีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตในชนบทของลาว พร้อมทั้งเสริมภาพลักษณ์ของไทยในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่สนับสนุนการพัฒนาอย่างจริงจัง ควบคู่กันนี้ กระทรวงมหาดไทยยังสนับสนุนการอบรมด้านการปกครองท้องถิ่น สาธารณสุข และการจัดการภัยพิบัติให้แก่เจ้าหน้าที่ลาว ซึ่งช่วยพัฒนาศักยภาพการบริหารท้องถิ่นพร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ขยายอิทธิพลทางอำนาจละมุนของไทยในระดับภูมิภาค (Department of Public Works and Town and Country Planning, 2024)

(3) บทบาทการบรรเทาทุกข์จากภัยพิบัติและความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม โดยอาศัยกลไกการจัดการภัยพิบัติระดับจังหวัดและการประสานงานข้ามพรมแดน ความช่วยเหลือดังกล่าวไม่เพียงตอบสนองต่อสถานการณ์เฉพาะหน้า แต่ยังตอกย้ำภาพลักษณ์ของไทยในฐานะพันธมิตรที่เชื่อถือได้ ตัวอย่างสำคัญคือ การให้ความช่วยเหลือหลังเหตุเขื่อนแตกในแขวงอัตตะปือ ปี 2561 ที่ไทยจัดส่งอาหาร ยารักษาโรค และทีมกู้ภัยผ่านการประสานงานของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ ยังมีโครงการซ่อมแซมอุกเขื่อนร่วมไทย-ลาว ซึ่งช่วยเพิ่มศักยภาพการรับมือภัยพิบัติของทั้งสองประเทศ และสร้างความร่วมมือเชิงบวกต่อเนื่อง (Thaipublica, 2018)

3. บทบาทภาคเอกชน

ในบริบทโลกาภิวัตน์ร่วมสมัย ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญควบคู่กับรัฐในการขับเคลื่อนอำนาจละมุนผ่านมิติทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม โดยเฉพาะในความสัมพันธ์ไทย-สปป.ลาว บริษัทและผู้ประกอบการไทยมีส่วนช่วยเหลืออำนวยความสะดวก การลงทุน และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม อันนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ทวิภาคีและขยายอิทธิพลของไทยในระดับภูมิภาคอย่างไม่เป็นทางการ สามารถจำแนกและอธิบายได้ดังนี้

1) บทบาทความร่วมมือและการลงทุนทางเศรษฐกิจข้ามพรมแดน เป็นอีกหนึ่งในวิธีหลักที่บริษัทเอกชนของไทยส่งเสริมและขยายอำนาจละมุนในลาวคือผ่านความร่วมมือทางเศรษฐกิจข้ามพรมแดนนั้น การลงทุนที่สำคัญในโครงสร้างพื้นฐาน พลังงาน และเกษตรกรรมได้กลายเป็นเครื่องมือช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศในขณะเดียวกันก็เสริมสร้างอำนาจละมุนของไทยผ่านวาระการพัฒนาร่วมกัน ดังเช่น การลงทุนในภาคพลังงาน ซึ่งตัวอย่างที่โดดเด่นของการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนไทยคือการลงทุนของบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) (EGCO) บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) บริษัท บ้านปู เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ซีเค พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น ในโครงการไฟฟ้าพลังน้ำในลาว เช่น โรงไฟฟ้าพลังน้ำเซือไซยะบูลี และเขื่อนน้ำเทิน 2

ให้พลังงานไฟฟ้าจำนวนมากแก่ประเทศไทย ในขณะที่เดียวกันก็มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของลาวด้วยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างภาคพลังงานของไทยและรัฐบาลลาวในโครงการขนาดใหญ่เหล่านี้เน้นย้ำถึงความเป็นผู้นำของไทยในโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานในภูมิภาค ซึ่งช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศในลาว ความร่วมมือด้านพลังงานแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของไทยในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการทูตอำนาจละมุน และ โครงการด้านการเกษตรและการยังชีพ โดยเครือเจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี) ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของไทย ได้ขยายการดำเนินงานไปยัง สปป.ลาว มานานกว่า 7 ปี โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ และการเกษตร กลุ่มบริษัทซีพีได้มีการส่งเสริมเทคนิคการผลิตด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งพบว่าในปี พ.ศ. 2556 มีการตั้งเป้าปริมาณการผลิตอาหารสัตว์ไว้ที่ 70,000 ตัน ดังนั้นบริษัทจึงวางแผนเพิ่มกำลังการผลิต ด้วยการลงทุนเพิ่มเติมด้านเทคโนโลยีของเครื่องจักรที่โรงงานเดิม ซึ่งตั้งอยู่ที่ท่าอง บ้านภูคำ เมืองไชยธานี นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว คาดว่ากำลังการผลิตของบริษัทจะเพิ่มเป็น 140,000 ตันต่อปี ตามเป้าหมายที่วางไว้ และรองรับความต้องการใช้ในประเทศในอีก 2 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2567-2568) นอกจากนี้ยังปรากฏโครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรดำเนินการมาแล้วกว่า 6 ปี ปัจจุบันมีครอบครัวเกษตรกร 300 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ร้อยละ 50 ไก่เนื้อ 50% ขณะนี้มีแม่พันธุ์สุกรเกือบ 10,000 ตัว สามารถผลิตสุกรขุนได้ 100,000 ตัวต่อปี คาดว่าในปี พ.ศ. 2557 จะเพิ่มเป็น 200,000 ตัว ทั้งนี้มองว่าตลาดยังสามารถเติบโตได้อีก เพราะต้องขยายการจัดจำหน่ายไปยังแขวงอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะในนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืนผ่านการลงทุนในปศุสัตว์และธุรกิจการเกษตร ความพยายามเหล่านี้ช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเกษตรกรท้องถิ่นใน สปป.ลาว ขณะเดียวกันก็ทำให้ประเทศไทยเป็นผู้นำในการพัฒนาเกษตรกรรมในภูมิภาค (Manager Online, 2020)

2) ความนิยมของละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และเพลงไทยใน สปป.ลาว สะท้อนบทบาทของสื่อวัฒนธรรมไทยในการสร้างการรับรู้และเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างสองประเทศ โดยเนื้อหาจากบริษัทสื่อไทย เช่น BEC World และ GMM Grammy ได้รับการเผยแพร่อย่างต่อเนื่องผ่านสื่อโทรทัศน์ลาว ไม่เพียงมอบความบันเทิง แต่ยังส่งเสริมการใช้ภาษาไทย รูปแบบการแต่งกาย และบรรทัดฐานทางสังคม อันนำไปสู่ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมและต่อยอดบทบาทของไทยในฐานะผู้นำด้านวัฒนธรรมในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง นอกจากนี้ ธุรกิจบันเทิงและการท่องเที่ยวไทย เช่น Major Cineplex ที่ขยายการดำเนินงานในลาว ยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมผ่านสื่อภาพยนตร์ และกิจกรรมบันเทิง ซึ่งช่วยเสริมสร้างอิทธิพลอำนาจละมุนของไทยให้เข้าถึงและนำดึงดูดต่อสังคมลาวอย่างต่อเนื่อง

3) ภาคเอกชนไทยมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนใน สปป.ลาว ควบคู่กับการสร้างความไว้วางใจและความปรารถนาดีระหว่างสองประเทศ ตัวอย่างเช่น โครงการ CSR ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่มุ่งสนับสนุนด้านการศึกษาและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ผ่านการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนลาวในประเทศไทย และการดำเนินโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าทดแทนริมแม่น้ำโขง ซึ่งช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของไทยในฐานะเพื่อนบ้านที่ร่วมลงทุนเพื่ออนาคตของลาว (PTTGC Group, 2024) ขณะเดียวกัน กลุ่มบริษัทปูนซีเมนต์ไทย (SCG) ได้สนับสนุนการพัฒนาทุนมนุษย์ในลาวผ่านโครงการฝึกอบรม ทุนการศึกษา และกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน สะท้อนบทบาทของไทยในฐานะประเทศที่ส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และความร่วมมือในระดับภูมิภาค

4) ภาคการท่องเที่ยวซึ่งขับเคลื่อนโดยภาคเอกชนเป็นหลัก ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมอำนาจละมุนของไทยผ่านการทูตระหว่างประชาชน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน บริษัทไทยในภาคบริการและ

การท่องเที่ยว เช่น การบินไทย และโรงแรมอมารี ได้พัฒนาแพ็คเกจท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวลาวให้เดินทางมาประเทศไทย ก่อให้เกิดทั้งปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการรับรู้ภาพลักษณ์ประเทศไทยในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ การขยายตัวของการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศสะท้อนบทบาทของภาคเอกชนในการเชื่อมโยงประชาชนและเสริมสร้างความสัมพันธ์ทวิภาคีในระยะยาว นอกจากนี้ การสนับสนุนเทศกาลและกิจกรรมวัฒนธรรมข้ามพรมแดนที่นำเสนอศิลปะ ดนตรี อาหาร และประเพณีของไทยและลาว ยังเอื้อต่อการทูตทางวัฒนธรรมในระดับประชาชน หรือ “การทูตประชาชน” ซึ่งช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกันและความใกล้ชิดทางสังคมระหว่างสองประเทศอย่างยั่งยืน (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports, 2024)

4. บทบาทองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)

นอกเหนือจากภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนไทยยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมการทูตของรัฐผ่านความร่วมมือข้ามพรมแดน โดยมุ่งพัฒนาสังคมในหลายมิติและเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมระหว่างไทยกับ สปป.ลาว อันเป็นกลไกสำคัญในการขยายอำนาจละมุนของไทยอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1) การร่วมพิทักษ์สิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาได้จากจากกรณีของการสร้างเขื่อนसानะคามพบว่า NGO ไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบทั้งในประเทศไทยและประเทศลาว โดยเฉพาะในเรื่องการปกป้องสิทธิของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนสองฝั่งแม่น้ำโขง กลุ่มสิ่งแวดล้อมไทย เช่น เครือข่ายประชาชนลุ่มน้ำโขงอีสาน และกลุ่มสิ่งแวดล้อมเมคองบัตเตอร์ฟลาย ได้ร่วมกันเรียกร้องให้รัฐบาลไทยทบทวนข้อตกลงในการซื้อไฟฟ้าจากโครงการเขื่อนนี้ รวมถึงยกเลิกการสนับสนุน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและชุมชนของทั้งสองประเทศ ซึ่งกลุ่ม NGO ยังเรียกร้องให้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ทั้งไทยและลาวได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง และมีการพูดคุยถึงความกังวลต่าง ๆ ที่ชุมชนมีต่อโครงการ โดย NGO ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารปัญหาของชาวบ้านไปยังหน่วยงานรัฐและสาธารณชน เพื่อให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นอย่างโปร่งใสและยุติธรรม

2) การช่วยเหลือด้านอื่นๆ ในพื้นที่นครหลวงเวียงจันทน์ มีองค์กรพัฒนาเอกชนไทย (NGOs) หลายแห่งที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการศึกษา การดูแลสุขภาพ และความร่วมมือข้ามพรมแดน องค์กรเหล่านี้ทำงานร่วมกับทางการลาวในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่นและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งมีหน่วยงานที่เป็นทางการของไทย ได้แก่ สภาภาษาชาวไทย มูลนิธิเพื่อนพึ่ง (ภา) ยามยาก และ โครงการพระราชดำริต่างๆ ซึ่งขับเคลื่อนโดย มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง เป็นต้น โดยมีความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านการเกษตร การศึกษา การดูแลสุขภาพ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ สปป.ลาว โดยเน้นที่การดูแลสุขภาพ การบรรเทาทุกข์จากภัยพิบัติ และการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน องค์กรมีบทบาทสำคัญในการริเริ่มด้านสุขภาพข้ามพรมแดน โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน ซึ่งได้มีการจัดหาเวชภัณฑ์และความช่วยเหลือ ความพยายามร่วมกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ภาวะทุพโภชนาการและการระบาดของโรค มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงสุขภาพของประชาชนในชุมชนลาวที่เปราะบาง ตลอดจน ความช่วยเหลือในภาวะประสบภัย โดยเฉพาะในช่วงน้ำท่วมหรือภัยธรรมชาติอื่น ๆ นอกจากนี้

หน่วยงาน NGOs เหล่านี้ยังให้การสนับสนุนชุมชนลาวด้วยการบริจาคและจัดหาสิ่งของจำเป็นในช่วงวิกฤตในหลายวาระด้วย

นอกจากนี้องค์กรที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ยังมีองค์กร NGOs อื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่หากไม่ใช่องค์กรที่เกี่ยวข้องกับรัฐ หรือรัฐเป็นผู้กำกับดูแลก็มักจะปกปิดตัวตน ชื่อองค์กร สถานะ และในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือใน สปป.ลาว เนื่องจากเกรงว่าอาจมีปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยของบุคลากรหรือตัวแทนในพื้นที่ เพราะ สปป.ลาว เป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม ดังนั้นการเปิดเผยตัวตนขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานในพื้นที่ถือเป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะส่วนหนึ่งมาจากนโยบายของด้านความมั่นคงแห่งรัฐของ สปป.ลาว ที่คุมเข้ม เนื่องจากมีหลายมิติทางสังคมและกาบริหารงานของรัฐที่ยังไม่สามารถเปิดเผย หรือยังไม่พร้อมที่จะเปิดเผยต่อสาธารณชนในระดับนานาชาติได้ และถึงกระนั้นบทบาทของ NGO ไทยยังมีความสำคัญในฐานะผู้ผลักดันให้เกิดการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของนครหลวงเวียงจันทน์ โดยมีการมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาท้องถิ่นและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในด้านที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือระหว่างไทย-ลาวที่เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสองประเทศ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า “อำนาจละมุนของไทยใน สปป.ลาว” มิได้ขับเคลื่อนโดยรัฐเพียงลำพัง หากแต่เกิดจากกระบวนการร่วมมือของผู้แสดงหลายฝ่าย (Multilateral Actors) ทั้งภาครัฐไทย หน่วยงานไทยในลาว ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชนไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพลวัตอำนาจละมุน (Dynamic Soft Power) ของ Bakalov (2020) ว่าพลังดึงดูดของรัฐสมัยใหม่เกิดจากการประสานกันของผู้เล่นหลากหลาย ไม่ใช่ นโยบายรัฐแบบบนลงล่างเท่านั้น แต่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ที่สร้างพลังดึงดูดร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับกรณีลาวที่อิทธิพลของไทยแพร่ผ่านสื่อ วัฒนธรรม มหาวิทยาลัย การค้า บริการ และคนทำงานมากกว่าการทูตวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของรัฐไทย

ในด้านบทบาทของรัฐ พบว่ากระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย มีบทบาทร่วมกันในการใช้วัฒนธรรม ภาษา การศึกษา และความร่วมมือข้ามพรมแดนเป็นกลไกเสริมสร้างความสัมพันธ์ไทย-ลาว ซึ่งสอดคล้องกับ Khunarsa (2024) ที่ชี้ว่าความสำเร็จของอำนาจละมุนไทยพึ่งพาโครงสร้างการประสานงานระดับชาติ (THACCA) และเครือข่ายผู้ผลิตวัฒนธรรม มากกว่าการดำเนินงานของรัฐโดยลำพัง ขณะเดียวกันบทบาทด้านการศึกษาและภาษาไทยในลาวมีอิทธิพลต่อเยาวชนและคนทำงานในเวียงจันทน์ สอดคล้องกับแนวคิด “โครงสร้างพื้นฐานเชิงอำนาจละมุน” (Soft Infrastructure) ของ Moonsam (2025) และข้อค้นพบของ Putra (2025) ที่ระบุว่า การสนับสนุนศูนย์ภาษาและทุนการศึกษาช่วยเสริมภาพลักษณ์ไทยท่ามกลางการแข่งขันอิทธิพลในภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยที่พบว่าคนลาวรุ่นใหม่มีทัศนคติเชิงบวกต่อไทยมากกว่าประเทศอื่น

ในด้านการขับเคลื่อนผ่านสื่อและวัฒนธรรม ชี้ให้เห็นว่า สื่อไทย ละครไทย เพลงไทย และคอนเทนต์ออนไลน์มีอิทธิพลสูงในเวียงจันทน์ สอดคล้องโดยตรงกับงานของ Manivongsack and Leerahapunthu (2025) ที่ศึกษาการตัดสินใจรับชมซีรีส์ไทยของผู้บริโภคลาว และยืนยันว่า IMC ผนวกอำนาจละมุนไทย ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อผู้ชมลาว ซึ่งย้ำผลวิจัยของคุณว่าบทบาทสำคัญมิได้อยู่ที่รัฐไทย แต่คือกลไกตลาด แพลตฟอร์มออนไลน์ เนื้อหาบันเทิงที่สร้างค่านิยมร่วมโดยไม่ต้องมีการผลักดันจากรัฐโดยตรง ผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวโน้มที่ Zhang and Li (2021) เสนอ

ว่า “พลังวัฒนธรรมข้ามพรมแดนในกลุ่มน้ำโขง” ถูกกำหนดโดยเศรษฐกิจ การลงทุน สื่อ และโครงสร้างพื้นฐาน มากกว่านโยบายต่างประเทศโดยตรง ทำให้อิทธิพลแบบไทย-ลาวเข้มข้นกว่าแบบรัฐต่อรัฐ

ส่วนภาคเอกชนไทย งานวิจัยได้ชี้ชัดว่าการลงทุนไทยในลาว เช่น พลังงาน (EGCO, CKPower) เกษตรกรรม (CP Laos) และบริการท่องเที่ยวเป็นอำนาจละมุนทางเศรษฐกิจ ที่ทำให้คนลาวเชื่อมโยงกับไทยมากขึ้น ทั้งด้านการทำนารายได้ และการบริโภคสินค้าไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Khunarsa (2024) และ Kaewanant and Sirisunhirun (2024) ที่มองว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์และตลาดอาเซียนเป็นฐานอำนาจละมุนสำคัญของไทยในศตวรรษที่ 21 เพราะภาคเอกชนเป็นผู้ผลิตสนิยม วัฒนธรรม และโครงสร้างที่ดึงดูดอัตโนมัติ โดยการที่คุณพบว่า “เอกชนไทยเป็นผู้เล่นหลัก” ตรงกับข้อค้นพบของ Bakalov (2020) ที่ย้ำว่าผู้แสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Non-state Actors) จำเป็นต่อตัวแบบอำนาจละมุน (Soft power Model) ยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดญี่ปุ่น-เกาหลีใน Otmazgin (2021) ว่าภาคเอกชนและผู้ใช้สื่อเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ (Co-producers) ของอำนาจละมุน

สุดท้ายด้านบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) งานวิจัยชี้ว่า NGO ไทยด้านสิทธิมนุษยชน ภัยพิบัติ และการพัฒนาชุมชนมีบทบาทในการสร้างความไว้วางใจกับประชาชนลาว ผ่านกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ เช่น ช่วยน้ำท่วม อบรมอาชีพ ดูแลสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Zahama (2020) ที่ระบุว่า Network-based Soft Power เกิดจากความไว้วางใจที่สร้างผ่านความสัมพันธ์ภาคประชาชน ไม่ใช่การทูตเชิงรูปแบบเพียงอย่างเดียว เช่นเดียวกับงานของ Zhang and Li (2021) ที่วิเคราะห์ว่าองค์กรพัฒนาเอกชนข้ามพรมแดนสามารถเป็นนายหน้าผู้นำเสนออำนาจละมุน (Soft Power Brokers) ช่วยเสริมภาพลักษณ์ของรัฐที่สนับสนุนพวกเขา ผลการวิจัยของคุณสะท้อนสิ่งนี้ชัดเจนเมื่อพบว่า NGO ไทยหลายแห่งสร้างภาพประเทศไทยในฐานะประเทศที่ช่วยเหลือเพื่อนบ้านยามวิกฤต

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ยืนยันว่าการใช้อำนาจละมุนของไทยในลาวเป็นกระบวนการที่มีหลายมิติ พัฒนาอย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงกันระหว่างรัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชน ผลลัพธ์เชิงบวกปรากฏในด้านความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ และการพัฒนาท้องถิ่น ขณะเดียวกัน ยังแสดงให้เห็นถึงความท้าทายที่ต้องบริหารจัดการอย่างรอบคอบ ทั้งประเด็นความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ความเปราะบางทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงเชิงภูมิรัฐศาสตร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่อิทธิพลของไทยในระยะยาว บทเรียนจากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการเสริมสร้างอำนาจละมุนอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องตั้งอยู่บนฐานของความร่วมมือที่เท่าเทียม การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการพัฒนาเชิงมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งสองประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การออกแบบนโยบายอำนาจละมุนเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานรัฐ โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการใช้อำนาจละมุนของไทยใน สปป.ลาวเกิดจากการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ และภาคเอกชน ดังนั้น รัฐบาลควรกำหนด “แผนยุทธศาสตร์อำนาจละมุนไทยในลาว” ที่บูรณาการทั้งด้านวัฒนธรรม การศึกษา การท่องเที่ยว การลงทุน และการพัฒนาชายแดนให้เป็นทิศทางเดียวกัน ลดการทำงานแบบกระจัดกระจาย และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะช่วยให้เกิดผลลัพธ์เชิงยุทธศาสตร์ที่ยั่งยืนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.2 การเสริมสร้างพลวัตความร่วมมือระดับประชาชนเพื่อลดข้อกังวลด้านวัฒนธรรม ผลวิจัยชี้ว่าการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยแม้สร้างทัศนคติที่ดีต่อไทยในลาว แต่ก็อาจก่อให้เกิดความกังวลเรื่องอัตลักษณ์ท้องถิ่นของลาว ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนโครงการที่เน้นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมสองทาง เช่น เทศกาลวัฒนธรรมร่วม การแลกเปลี่ยนเยาวชนแบบสองประเทศ และกิจกรรมสร้างความเข้าใจเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยกับการเคารพและสนับสนุนอัตลักษณ์วัฒนธรรมลาว ช่วยให้อำนาจละมุนของไทยได้รับการยอมรับในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาผลกระทบเชิงลึกต่อกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในลาว ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ให้ภาพรวมของผลกระทบอำนาจละมุนไทยต่อสังคมลาว แต่ยังไม่ได้เจาะลึกผลกระทบต่อกลุ่มเฉพาะ เช่น เยาวชนเมือง ผู้สูงอายุ ชนกลุ่มน้อย หรือแรงงานลาวในไทย การวิจัยครั้งต่อไปควรเน้นการศึกษากลุ่มเฉพาะเหล่านี้เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างของการรับรู้ อัตลักษณ์ และการตอบสนองต่ออิทธิพลทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา นโยบายอำนาจละมุนที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 การเปรียบเทียบอิทธิพลของไทยกับประเทศคู่แข่งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ โดยในปัจจุบัน สปป.ลาว มีความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์กับหลายประเทศ เช่น จีน เวียดนาม และเกาหลีใต้ ซึ่งต่างก็ใช้นโยบายอำนาจละมุนเช่นเดียวกับไทย การวิจัยในอนาคตควรศึกษาการเปรียบเทียบอำนาจละมุนของไทยกับประเทศเหล่านี้ในมิติเชิงอิทธิพลเครือข่ายทางสังคม การบริโภควัฒนธรรม และผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้เข้าใจจุดแข็ง-จุดอ่อนของไทยในบริบทการแข่งขันทางอำนาจอ่อนในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ASEAN Development Bank. (2021). *The Greater Mekong Subregion 2030 and beyond: Integration, upgrading, cities, and connectivity*. [Online]. Retrieved from: <https://sdgs.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/05/gms-2030-integration-upgrading-cities-connectivity.pdf>
- Bakalov, N. (2020). *Soft power and public diplomacy in the European Union*. Palgrave Macmillan.
- Chaban, N., Knodt, M., and Nguyen, T. D. (2021). Beyond the state: The role of non-state actors in public diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*, 16(4), 441–450.
- Chanthaphilith, T., and Soni, R. (2019). Soft power and cultural diplomacy: A case study of Laos–Thailand relations. *Journal of International Relations and Development*, 22(3), 532–550.
- Department of Public Works and Town and Country Planning. (2024). *Thai Ministry of Interior collaborates with Lao Ministry of Public Works and Transport*. [Online]. Retrieved from: <https://www.dpt.go.th/th/event-news/3472>
- Kaewanant, W. and Sirisunhirun, S. (2024). Thai soft power: Moving forward in the right direction. *Journal of Language and Culture*, 43(1), 194–216. (in Thai)
- Khunarsa, K. (2024). Policy to promote soft power towards creative economy development. *Journal of Public and Private Issues*, 1(1), 13–20. (in Thai)

- Manager Online. (2020). *Lao Prime Minister praises CP Laos for contributing to employment and income generation*. [Online]. Retrieved from:
<https://mgronline.com/business/detail/9630000073565>
- Manivongsack, S., and Leerahapunthu, A. (2025). The influence of integrated marketing communications on Lao consumers' decisions to watch Thai series. *Journal of Accounting and Management, Mahasarakham University*, 17(3), 1–15. (in Thai)
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2022). *Thailand grants 700 scholarships to Lao youth and collaborates on natural science research*. [Online]. Retrieved from: <https://www.mhesi.go.th/index.php/pr-executive-news/7795-700.html> (in Thai)
- Moonsam, N. (2025). *The Thai Government's National Soft Power Strategy: Impact on Cultural Groups in Chiang Mai. ISEAS Perspective*. Singapore: ISEAS–Yusof Ishak Institute. [Online]. Retrieved from https://www.iseas.edu.sg/articles-commentaries/iseas-perspective/2025-44-the-thai-governments-national-soft-power-strategy-impact-on-cultural-groups-in-chiang-mai-by-kittiya-moonsam/?utm_source=chatgpt.com
- Nye, J. (2004) b. When Hard Power Undermines Soft Power, *New Perspectives Quarterly*, 21(3), 13-15.
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2025). *Development of Thai–Lao educational cooperation*. [Online]. Retrieved from:
<https://www.bic.moe.go.th/index.php/news-movement-menu/2877-2023-08-28-14-58-51>
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports. (2024). *Thai and Lao ministers agree to enhance joint tourism promotion in ASEAN*. [Online]. Retrieved from
<https://international.mots.go.th/6176/>
- Office of the Vocational Education Commission. (2015). *Thai–Lao vocational cooperation to build skilled workforce*. [Online]. Retrieved from <https://vec.go.th/Default.aspx?TabId=103andArticleId=3297>
- Otmazgin, N. (2021). Japan's soft power in Asia: Cultural diplomacy and beyond. *Asian Journal of Comparative Politics*, 6(3), 263–277.
- Phongpaichit, P. and Baker, C. (2016). *Thailand: Economy and Politics*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Pttgc Group. (2024). *Creating shared value and social enterprise*. [Online]. Retrieved from:
<https://sustainability.pttgcgroup.com/th/society/corporate-social-responsibility/creating-shared-value-and-social-enterprise>

- Putra, A. (2025). *Countering negative sentiments? China's growing engagements in Laos' higher education landscape*. [Online]. Retrieved from: https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/09504222251364107?download=true&utm_source=chatgpt.com
- Thaibizlaos. (2024). *Thailand-Laos relations*. [Online]. Retrieved from: <https://thaibizlaos.com/lao/about/relations.php>
- Thaipublica. (2018). *Laos dam collapse: Over 1,000 families affected; Thai Embassy launches donation account*. [Online]. Retrieved from <https://thaipublica.org/2018/07/laos-dam-collapse/>
- Zaharna, R. S. (2020). Networked public diplomacy in the digital age. *The Hague Journal of Diplomacy*, 15(1-2), 185-197.
- Zhang, L. and Li, Z. (2021). Water diplomacy and China's bid for soft power in the Mekong. *The China Review*, 21(4), 39-75.